

קבלת החלטות מקומיות:
שיתוף תושבים במרחב המוניציפאלי

إتخاذ القرارات المحلية:
إشراك السكان في الشؤون البلدية

עכו כמרחב משותף - קבלת החלטות

מקומיות:

שיתוף תושבים במרחב המוניציפאלי

عكا حيز مشترك: اتخاذ قرارات محلية:

إشراك السكان في الشؤون البلدية

דו"ח מסכם למחקר

אוניברסיטת חיפה

جامعة حيفا

ד"ר איתי בארי ומנצור סעד

Dr. Itai Beeri and Manzur Saad

עכו כמרחב משותף

קבלת החלטות מקומיות:

שיתוף תושבים במרחב המוניציפאלי

عكا حيز مشترك: اتخاذ قرارات محلية:

إشراك السكان في الشؤون البلدية

© כל הזכויות שמורות לקרן פרידריך אברט בישראל והמרכז היהודי ערבי

אין להדפיס ללא אישור בכתב מבעלי הזכויות כל חלק מהספר הזה, אין לייצרו מחדש או להשתמש בו בכל צורה שהיא, אלקטרונית או מכנית, או באמצעים אחרים הידועים כיום או שיומצאו בעתיד, כולל צילום או הקלטה, או בכל סוג של מאגרי מידע.

מסת"ב 4-2-92351-965-978

הדעות המובעות בפרסום זה אינן משקפות בהכרח את דעותיה של קרן פרידריך אברט או של מי מהארגונים המעסיקים את הכותב(ים).

שימוש מסחרי בפרסומים של קרן פרידריך אברט ללא אישור בכתב של הקרן אסור בהחלט.

הקדמה

פיתוח עכו כמרחב משותף מתחזק ככול שכול התושבים משתתפים ביצור מרחב זה, וממשים את זכותם האזרחית לייצרו ובמקביל לצרוך אותו. השתתפות של תושבים הינה הוכחה של הגברת שייכות התושבים למרחב העירוני שהם חיים בו ועם זאת האחריות שלהם לשמור אותו. כמו כן השתתפות ושיתוף תושבים הינה חלק מהתפיסה המתפתחת שבתכליתה שמירת הזכות של התושבים לעיר שלהם ופיתוח האזרחות העירונית המגוונת המכירה והמכלילה והמכילה. קיימים מודולים שונים המופעלים, המצגים, מסברים ומנתחים תהליכי שיתוף והשתתפות הציבור בתהליכי קבלת החלטות עירוניות וביישום פרויקטים במרחב העירוני. הבחירות לראשות והנהלת העיר הינה אחת השיטות של שיתוף הציבור על ידי בחירת נציגיהן ושליחתם לנהל את מרחב החיים שלהם בעיר. אך דרך זו אינה מספיקה, וזאת לא רק בגלל שהיא מבטאת מימוש של תהליך דמוקרטי פרוצדוראלי, או שהיא מלווה בגירעון דמוקרטי, אלא בגלל שהיא מתרחשת באופן מחזורי תקופתי, ובהרבה מקרים קיים צורך לקבל החלטות כלל עירוניות ו/או שכונתיות כוללניות או נושאות הדורשים גיבוי ציבורי להנהגתו, לממשו ולנהלו. לכן שיתוף והשתתפות שוטפת של הציבור בקביעת עמדתו, הגדרת האינטרסים של קבוצות בעלי העניין בו הינה סוגייה הנמצאת בדיון ציבורי. קיימים אלה התומכים בה, אחרים מערערים עליה. בכל מצב ראשי והנהלת רשויות מקומיות הרוצים בחיזוק הקשר בינם לבין תושביהן, הם אמורים להיות בקשר רציף עם מגוון האכלוסיות, קשובים להערותיהן, דרישותיהן, וגם משתפים אותם בדילמות והאתגרים של ניהול עיר שיש בה מגוון של סוגי אוכלוסיות, שיש להם עמדות ואינטרסים מגוונים. אי לכך, ראש עיר בוגר ורגיש והנהלה עירונית חכמה זאת אשר מגבירה את השיתוף וההשתתפות של התושבים בעיצוב חיי העיר הפיסיים, החברתיים והכלכליים. יצירת במות מגוונות לשיתוף הציבור באופן שותף אינה

פוגעת במעמד הנהלת העיר אלה מחזקת אותו, ומייצרת דילוג בונה בינה לבין האזרחים שבחרו בה בכדי לנהל את ענייניהם ולהבטיח פיתוח סביבה עירונית בריאה.

במסגרת פרויקט מחקרי של חיזוק ופיתוח המרחב המשותף בעיר עכו כמודל, ממנו נתין ללמוד לערים אחרות, שמוביל המרכז היהודי ערבי, נערך מחקר ראשוני זה שבוצע על ידי דר' איתי בארי ומר מנסור סעד שמטרתו לברר את סוגיית קבלת החלטות עירוניות באמצעות השתתפות הציבור. מחקר מקדים זה, נערך בשיתוף עם עיריית עכו ונועד לזהות עכבות בפני שיתוף והשתתפות תושבים בקבלת החלטות עירוניות דרך מדגם של בעלי עניין. המחקר האמפירי המסוכם בחוברת מחקר זו מעלה שוב הצורך בשיתוף תושבים, בכלל זה חיפוש ואיתור שיטות שונות למימוש שיתוף תהליכי של מימוש השתתפות/ שיתוף זה.

המרכז היהודי ערבי מבקש להודות לעיריית עכו על הנכונות לאפשר לנו לבצע את המחקר הכללי של פיתוח עכו כמרחב משותף, והמחקר הספציפי המסוכם בחוברת זו. כמו כן, המרכז מודה לקרן פרידריך אברט על תרומתה למימון ביצוע מחקר זה. תודתנו גם הינה לחוקרים דר' איתי בארי ומר מנסור סעד על ביצוע המחקר. מן הראוי לציין כי המחקר הוא פותח צוהר לחקר הנושא גם בעכו, וכפי המחקר הזה ממליץ, שיש להרחיבו לביצוע מחקרים נוספים. המרכז בהיותו מוסד מחקרי מקווה שפרסום מחקר יישומי זה יתרום להעלאת הנושא על הסדר היום הציבורי והמחקרי.

פרופ' ראסם ח'מאיסי

ראש המרכז יהודי ערבי

תוכן העניינים

1	רשימת לוחות
2	תקציר
3	מבוא
5	רקע תיאורטי
6	מהלך המחקר
7	ממצאי המחקר המרכזיים
17	סיכום, מסקנות והמלצות
19	רשימת מקורות
20	נספחים
20	נספח 1 - שאלון המחקר
22	נספח 2 - פרסום קריאה לתושבים להשתתף בפרויקט שיתוף התושבים בקבלת ההחלטות בעיריית עכו
23	נספח 3 - שאלות לראיון פתוח וראיון עומק
25	Abstract

רשימת לוחות

- 7 לוח 1 : מאפיינים תיאוריים של אוכלוסיית המדגם
- 8 לוח 2 : פגישות ומפגשים שהתקיימו במהלך המחקר
- 11 לוח 3 : התפלגות הנחקרים לפי תפישת מידת המעורבות בתהליכי קבלת ההחלטות בעירייה
- 12 לוח 4 : התפלגות הנחקרים לפי תפישת מערכת היחסים בין העירייה לתושבים
- 13 לוח 5 : התפלגות הנחקרים לפי תפישת הייצוגיות והשוויוניות

תקציר

בתקופה שבין דצמבר 2012 ועד ספטמבר 2014 נערך מחקר יישומי בנושא שיתוף תושבים בקבלת החלטות בעיריית עכו. המחקר בוצע במסגרת מחקר כולל של המרכז היהודי ערבי מאוניברסיטת חיפה שכותרתו "עכו כמרחב משותף" אשר נועד לקדם ולחזק את הקשר בין היהודים לערבים בעיר. קרן פרידריך אברט ישראל מימנה את המחקר וסייעה בקידומו.

מטרות המחקר היו: לשפוך אור על מודל המחקר – השפעתה של ההשתתפות בתהליכי קבלת החלטות מקומיים על תפיסות של תושבים; לשפר את תהליכי השיתוף עצמם ברשות המקומית; לשפר את איכות החיים של התושבים, בעיקר סביב מרקם החיים המשותף ליהודים וערבים.

ההכנות הראשונות והמפגשים הראשוניים עם מקבלי ההחלטות והפקידים הבכירים בעירייה ובראשם ראש העיר מר שמעון לנקרי ומנכ"ל העירייה מר אוהד שגב הצביעו על מוכנות העירייה לשתף את תושביה בקבלת ההחלטות.

לאחר ברכת ראש העיר לתחילת המחקר הורכב צוות מוביל אשר קבע יעדים, תכנית ומסגרת לתחילת פרויקט השיתוף. הוקמה קבוצת שיתוף מקרב ראשי המנהל בעירייה ותושבים שנבחרו ממתנדבים שהגישו מועמדות להשתתף בפרויקט. לצד מפגשים שכללו כול אחד מן הנוגעים בדבר – תושבים ומנהלים בעירייה – עד כה לא נערך מפגש משותף שכלל את כל חברי קבוצת השיתוף.

במסגרת תכנון המחקר תוכנן למדוד פעמיים את תפישות התושבים בשלושה תחומים: מידת מעורבות התושבים בתהליך קבלת ההחלטות בעירייה, מערכת היחסים בין העירייה לתושבים ו- תפישת הייצוג והשוויוניות בקרב התושבים. המדידה הראשונה תוכננה להתקיים טרם תחילת המפגשים המשותפים בין התושבים ונציגי העירייה, המדידה השנייה תוכננה להתבצע לאחר קיום המפגשים הללו. בשל ההתקדמות האטית של המפגשים המשותפים, בפועל נערכה המדידה הראשונה בלבד.

במדידה זו השתתפו 173 תושבים מעכו, יהודים וערבים, נשים וגברים, אשר השיבו על השאלות שבשאלון המחקר. חלק ניכר מהנשאלים ציינו שהם מסופקים לגבי כנותה של העירייה לשתף את התושבים בתהליך קבלת ההחלטות. אמנם מרביתם מאמינים כי העירייה פתוחה לשמוע את התושבים והיא נענית לפתור את בעיותיהם, אך יחד עם זאת רוב הנחקרים חשים שחלוקת המשאבים המוניציפאליים על ידי העירייה נוטה לטובת היהודים.

מבוא

מטרת מחקר זה כוונה לזהות, לאפיין ולתת מענה ראשוני לצרכים מקומיים הנקשרים בשיפור מרקם היחסים העדין בין האוכלוסיות השונות בעכו. המענה לצרכים אלו יינתן על ידי השתתפות של תושבים בתהליכים עירוניים ובתהליכי קבלת ההחלטות ברשות המקומית, עיריית עכו. המחקר בא להדגיש את הצרכים המשותפים לתושבים היהודים והערבים ואת מקומה המרכזי של העירייה ומנהיגיה בהובלת תהליכים קהילתיים ובהיענות לצרכים מקומיים. שאיפת המחקר, כמחקר פעולה יישומי, הייתה לכלול פרויקט אחד לפחות, המשותף לרשות המקומית ולתושבים, כמודל לשיתוף תושבים מקבוצות שונות. במקביל לעשייה בשטח, תוכנן לערוך סקר צרכים וניתוח עמדות בקרב הקבוצות ההטרונגיות והציבור הרחב, לפני ואחרי המחקר היישומי.

מטרות המחקר: (1) לשפוך אור על מודל המחקר: השפעתה של ההשתתפות בתהליכי קבלת החלטות מקומיים אלו על תפיסות של תושבים (2) לשפר את תהליכי השיתוף עצמם ברשות המקומית. (3) לשפר את איכות החיים של התושבים, בעיקר סביב מרקם החיים המשותף ליהודים וערבים.

הנחת המחקר היא כי קשרי הגומלין בין הרשות המקומית לתושבים ובין התושבים עצמם יכולים להתקדם ולהשתפר. כמו כן, עורכי המחקר נשענו על שתי הנחות מרכזיות. הראשונה: תפקידה המרכזי של הרשות המקומית ליזום ולהוביל מהלכים שעשויים לשפר את המצב הנוכחי. ההנחה השנייה היא שהמנהיגות המקומית רואה עצמה כגורם מוביל בקהילה שעשוי לקדם תהליכים חברתיים חיוביים. אשר על כן, לצד היותו של מחקר זה מחקר פעולה, החוקרים לא רואים עצמם כמי שצריכים להתערב יתר על המידה או להדיח או לעכב מנהיגים, יזמים ומנהלים מקומיים. התערבות יתר עלולה להביא לתלות ובסופו של דבר לחוסר מסוגלות. לכן, ההתקדמות בפרויקט תלויה בעיקר בשחקנים מקומיים ולא בחוקרים המלווים.

בהתאם לכך, מדובר במחקר יישומי שנערך במסגרת מחקר כולל של המרכז היהודי ערבי באוניברסיטת חיפה בשם **עכו כמרחב משותף** – והכוונה, למשותף בין יהודים לערבים. לאחר הצגת רציונל המחקר לראש הרשות, האחרון מינה את מר יהודה ויסקין, ראש מחלקת קהילה במנהל הרווחה בעירייה, כאיש המקשר בין החוקרים לבין נציגי העירייה השונים על מנת לבצע את המחקר.

החוקרים יחד עם מספר עובדים מהעירייה היוו את הצוות המוביל שבמשך מספר חודשים הכין תכנית וקבע יעדים לפרויקט שיתוף התושבים בקבלת החלטות. ואכן סוכם לבנות קבוצה משותפת מפקידים מהעירייה ומתושבים מעכו. קבוצה זו שתקרא להלן קבוצת השיתוף הייתה אמורה להתכנס בתדירות מסוימת על מנת לבחון יחד, עירייה ותושבים, את הצרכים העתידיים של עכו ולקבל החלטות משותפות בנוגע לצרכים שהוגדרו.

תוצאות המחקר נאספו על סמך הפגישות של קבוצת התושבים וקבוצת ראשי המנהל והן על ידי מספר ראיונות של מספר בעלי תפקידים בעירייה ושל מספר תושבים שהשתתפו בפרויקט. עמדות הציבור לגבי מידת תחושת השיתוף שלו ויחסי הגומלין בינו לבין העירייה נמדדו באמצעות שאלון שהשיבו עליו 173 מתושבי העיר. חשוב לציין, כי קבוצת השיתוף לא התכנסה עדיין בתקופת המחקר על כל חבריה מהסיבות שיפורטו בהמשך.

התוצאות העיקריות של המחקר מראות כי מקבלי ההחלטות והפקידות הבכירה ביותר בעיריית עכו מאמינים שהשיתוף עם התושבים חשוב מאוד. לצד זאת, מעבר להצהרות בעניין זה נמצא לעיתים קושי לגייס את השחקים לפעול על פי הצהרה זו. מנגד התושבים חשים במידה מסוימת, כי העירייה אינה מעוניינת לשתף את הציבור בהליך קבלת ההחלטות וגם לא בתהליך חלוקת המשאבים. מאחר והמחקר לא מדד את עמדות הציבור לאחר קיום המפגשים המשותפים, אנו ממליצים להמשיך בקיום המפגשים הללו, ולאחר מכן לבצע מדידה נוספת בכדי לראות האם יש שינוי בעמדות הציבור, בעמדות התושבים השותפים לתהליך ובעמדות המנהלים מטעם העירייה.

רקע תיאורטי

כיום, רשויות מקומיות רבות בעולם המערבי והדמוקרטי חוות תהליכי מעבר משלטון מקומי למשילות מקומית (From Local Government to Local Governance). חלק ממאפייני שינוי זה כולל שיתוף תושבים בהיקף ובשיטות שטרם נראו בעבר. בכך, הרשות המקומית הופכת לרשות נענית (Responsive Authority) ונגישה (Accessible Authority) יותר מבעבר (Stoker, 2004). תפקידה הייחודי של עיריית עכו, כגורם מנהלי ודמוקרטי מקומי, עשוי לתרום לשיפור היחסים בין הרבדים המרכיבים את האוכלוסייה בעיר ושיפור היחסים בינם לבין הרשות המקומית.

כיום, מוכרים מספר מודלים של שיתוף תושבים בקבלת החלטות ובעיצוב המדיניות ברמה המקומית. אלו, מאפיינים לא מעט מדינות כגון ארצות-הברית, הולנד, ובעיקר מדינות סקנדינביות: נורבגיה שוודיה ודנמרק. השיתוף יכול להתקיים במגוון תחומים, אולם מסתמן כי תושבים מעדיפים בדרך כלל להיות שותפים בקבלת ההחלטות הנוגעות להם באופן ישיר. תחומים אלו יכולים להיות שונים בין תושבי שכונה אחת לאחרת, בין תושבי רחוב אחד לאחר ובין תקופה אחת לאחרת. הדרכים העיקריות לביטוי שיתוף זה כוללות קבוצות דיון עירוניות וועידות אזרחיות המשותפות לתושבים ולנציגי הרשות המקומית. הכרה והבנה של הצרכים של האחר מסייעת בגישור על הפערים בין הצדדים. כמו כן, ידוע כי שיתוף התושבים בשלבים מוקדמים בתכנון פרויקטים עירוניים מצמצמת את התנגדויות והחיכוכים הנקשרים באותם פרויקטים, ובמיוחד אם הם נתפשים כפוגעים או מפריעים לחלק מהתושבים (Michels Ank & De Graaf Laurens, 2010).

כשמדברים על שיתוף התושבים בקבלת החלטות ברשות המקומית חשוב להדגיש את ההבדל המרכזי בין "השתתפות התושבים" ל"שיתוף התושבים". מי שיוזם את פעולת ה"השתתפות" זה התושבים עצמם לעומת פעולת "השיתוף" שהרשות המקומית היא זאת שיוזמת אותה. על כן התושבים אינם היוזמים והם גם לא קובעים את מידת ורמת השיתוף. מי שיקבע אותן זו הרשות עצמה. כמו כן חשוב להדגיש שלא מדובר ב"שותפות", מונח שמבטא יחס שוויוני בין הצדדים. בשיתוף התושבים צריכים להשתתף בתהליכי התכנון ובשלבי הביצוע של פרויקטים הקשורים להם וליטול חלק גם בליווי, בהערכה ובמעקב. בחלק מדגמי השיתוף לתושבים יש השפעה על המדיניות, על קבלת ההחלטות וגם על חלוקת המשאבים. ארנסטין מציינת שדרגת השיתוף תלויה במשתף. היא פורסת את רמות השיתוף על סולם בן 8 דרגות והן: מניפולציה, תראפיה, דיווח, התייעצות, פיוס וריצוי, שותפות, האצלת סמכויות, שליטת תושבים. כאשר שליטת התושבים היא דרגת השיתוף הגבוהה ביותר בה למעשה השלטון מקנה האצלת כוח ושליטה אזרחית לתושבים (Arnstein, 1969).

אם כן, שיתוף הציבור הוא השתתפות אזרחית המוגדרת כתהליך בו תושבים שאינם מחזיקים במשרה כלשהי ברשות המקומית חולקים את העוצמה הפוליטית עם המחזיקים במשרות בשלטון, בעיקר בתהליך קבלת ההחלטות וקידום מדיניות הקהילה (Roberts, 2004). אם כן ניתן לסכם ולומר כי ה"שיתוף" הוא פעולה מלמעלה שתכליתה לטפח אפיקי נגישות של התושבים אל מקבלי ההחלטות וליצור פורום לדיון פומבי, כדי לאפשר ליחידים לבטא השקפות ואינטרסים ולהשתתף בקביעת מדיניות (וקסמן ובלאנדר 2002).

מהלך המחקר

במהלך התקופה שבין פברואר 2012 ועד ספטמבר 2014 נערך מחקר יישומי בעכו בנושא שיתוף התושבים בקבלת החלטות בעיריית עכו. המחקר נערך במסגרת מחקר כללי שערך המרכז היהודי ערבי באוניברסיטת חיפה תחת הכותרת "עכו כמרחב משותף". הדגש היה על המשותף ליהודים ולערבים.

בתחילת המחקר נערכו פגישות הכנה של עורכי המחקר עם מספר בעלי תפקידים מרכזיים בעירייה כמו ראש העיר, המנכ"ל, מרכז תחום הקהילה בעירייה ועוד אנשים נוספים. במהלך פגישות ההכנה מנכ"ל העירייה הביע את תמיכתו ונכונותו להירתם למשימה. יתרה מזו הוא אף ציין את חשיבות הנושא והוחלט לרתום את כל ראשי המנהל.

הצוות המוביל כלל את החוקרים ועוד שני אנשים ממערך הקהילה בעירייה: מר יהודה וסקין וגברת צופית הירש. בשלב מאוחר יותר הצטרפה לצוות גבי לייקי סבן שתפקידה היה להנחות את קבוצת הדיון. הצוות המוביל קבע את דרך ההגעה למטרה – "שיתוף התושבים בקבלת ההחלטות". הוחלט להרכיב קבוצה משותפת מהתושבים ומאנשים העובדים בעירייה, אשר תתכנס ותגבש נושאים שהם חשובים לתושבים וגם לעירייה. לצורך למידת נושא שיתוף התושבים בקבלת ההחלטות, הצוות המוביל ערך שני מפגשים עם עובדים מעיריית תל אביב בה מתקיים שיתוף ברמה מסוימת.

כאמור, מנכ"ל העירייה החליט שחברי הקבוצה מהעירייה יהיו ראשי המנהל. בנוגע לתושבים שיהיו בקבוצה הוחלט לפרסם את הנושא באתר התקשורת העירוניים ולהזמין תושבים להגיש בקשות להצטרף לקבוצה הזו. התושבים נדרשו לשלוח קורות חיים, והובהר שיתקיימו ראיונות לבחירת המועמדים המתאימים. כמו כן הובהר שהעבודה בהתנדבות. כשלושים אנשים שלחו קורות חיים. מהם התקבלו לאחר ראיונות עשרים תושבים. הצוות המוביל החליט לערוך טרם המפגש המשותף של הצוות המורכב מהתושבים ומראשי המנהל יחדיו, מפגשי הכנה נפרדים הן לראשי המנהל והן לתושבים. מטרת המפגשים הנפרדים הייתה הכנה למפגשים המשותפים וגם לבצע תיאום ציפיות בין חברי הצוות. בנוסף, בקבוצת התושבים היה צורך במפגשי הכנה לשם העמקת ההיכרות בין האנשים בכדי לגבש את הקבוצה.

תוכננו להתקיים שנים עשר מפגשים של הקבוצה המשותפת לתושבים ולראשי המנהל, הקבוצה שכללה את התושבים שנבחרו לפרויקט יחד עם ראשי המנהל. קבוצה זו תקרא קבוצת השיתוף. בפועל התקיימו כחמישה מפגשי הכנה של התושבים ומפגש עם המנכ"ל וכן מפגש עם יועץ ראש הרשות לענייני חוק האריזות.

בנוסף, בתקופת המחקר הועבר שאלון בקרב התושבים על מנת לבדוק את רמת השיתוף הקיימת. השאלון הועבר על ידי החוקרים לתושבים מעכו במקומות ציבוריים ונאסף מהם לאחר שהביעו את הסכמתם להשתתף. יש להדגיש שכל השאלונים נאספו טרם תחילת הפרויקט ולפני קיום המפגשים המשותפים בין התושבים לראשי המנהל. השאלונים חולקו ונאספו בין חודש דצמבר 2012 ועד חודש מרץ 2013.

כמו כן בוצעו מספר ראיונות לאנשים שהיה להם חלק במחקר. כגון ראש העיר, מנכ"ל העירייה ועוד תושב שהשתתף בקבוצה המשותפת

ממצאי המחקר המרכזיים

ממצאי המחקר יוצגו במספר קטגוריות: (א) הצגת נתוני המדגם; (ב) התובנות מהראיונות; (ג) האירועים המרכזיים שהתנהלו במהלך המחקר.

נתוני המדגם:

173 תושבים מעכו השתתפו במדגם (N=173). הם השיבו על השאלון שחולק במהלך תקופת המחקר וטרם תחילת המפגשים המשותפים של קבוצת השיתוף. להלן טבלה המרכזת את המאפיינים התיאוריים של אוכלוסיית המדגם – האנשים שהשיבו על השאלון.

לוח 1: מאפיינים תיאוריים של אוכלוסיית המדגם

משתנה	ערכי מדידה	שיעור (%)	מדגם (N)	תחום	ממוצע
גיל	שנים	100	173	62	38.32
מצב משפחתי	זכר = 1	49.7	86		
	נקבה = 2	51.3	87		
	רווק = 1	20.8	36		
	נשוי = 2	63.0	109		
דת	גרש/פרוד=3	9.8	17		
	אלמן=4	6.3	11		
	יהודי = 1	78.6	136		
השכלה	מסלמי = 2	21.4	37		
	נוצרי = 3				
	100	100	170		
	יסודית=1	7.0	12		
הכנסה נטו	תיכונית=2	67.6	115		
	על תיכונית=2	14.7	25		
	אקדמית=4	10.6	18		
	1 = הרבה מתחת לממוצע (8900 ₪)	17.3	30		
	2 = מתחת לממוצע (8900 ₪)	43.9	76		
	3 = קרוב לממוצע (8900 ₪)	29.0	51		
	4 = מעל לממוצע (8900 ₪)	8.6	15		
	5 = הרבה מעל לממוצע (8900 ₪)	0.05	1		

1.8			מספר הילדים
			מידת דתיות
	23	13.3	עובד עירייה כן=1
	150	86.7	לא=2

לוח 2: רשימת מפגשים והתכנסויות שהתקיימו במהלך המחקר

תאריך	מהות המפגש ונקודות מפתח	משתתפים
10.12	הגשת הצעת מחקר.	ד"ר איתי בארי; מנצור סעד
20.2.12	כנס השקת הפרויקט. השקת הפרויקט בעיריית עכו; הרצאה מפיו של ראש הרשות; מפגש בין חוקרים	ראש עיריית עכו – שמעון לנקרי, פרופ' יצחק ויסמן, חוקרים נוספים, נציגי עיריית עכו, ד"ר איתי בארי; מנצור סעד
25.3.12	מפגש ראשוני והיכרות עם מנכ"ל העיריה. דיון במטרות וגבולות מחקר הפעולה; תיאום ציפיות לגבי שטחי הפעולה	מנכ"ל עיריית עכו – אוהד שגב, פרופ' יצחק ויסמן, מנהל כ"א ומשאבי אנוש - עיריית עכו, ד"ר איתי בארי; מנצור סעד
23.4.12	מפגש ראשוני והיכרות עם ראש העיריה. דיון במטרות וגבולות מחקר הפעולה; תיאום ציפיות לגבי שטחי הפעולה; מינוי ראש הצוות לפרויקט	ראש עיריית עכו – שמעון לנקרי, פרופ' יצחק ויסמן, ד"ר איתי בארי; מנצור סעד
23.4.12	מפגש ראשוני והיכרות עם עובדי העיריה – עו"סים קהילתיים. דיון במאפייני קהילת עכו כפרטים, תושבי שכונות וקהילות	עו"סית במגזר הערבי - ראידה אבו ראיה, לאורה, ד"ר איתי בארי; מנצור סעד
15.5.12	מפגש ראשוני והיכרות עם עובד העיריה – מנהל צוות מתנדבים. העמקת הדיון במאפייני הפרויקט, הדילמות הנקשרות בו, הגבולות והמגבלות החלות עליו; דיון במאפייני קבוצת המתנדבים: גודל, הרכב, מאזנים, ייצוגיות, תהליך מיון וסינון. דיון בתכני המפגשים ואופי המפגשים עם התושבים המתנדבים בחינת הממשקים בין המחלקות וראשי	מנהל מח' מתנדבים – יהודה ויסקין, עו"סית ומנהלת קהילות – צופית הירש, עו"סית במגזר הערבי - ראידה אבו ראיה, ד"ר איתי בארי; מנצור סעד

	המחלקות הבכירים בעירייה	
מנהל מח' מתנדבים – יהודה ויסקין, עו"סית ומנהלת קהילות – צופית הירש, עו"סית במגזר הערבי - ראידה אבו ראייה, ד"ר איתי בארי; מנצור סעד	מפגש עם עובדי העירייה – מנהלת מחלקת הרווחה ועו"סית קהילתית	31.5.12
ד"ר איתי בארי; מנצור סעד	פיתוח תכנית עבודה לפרויקט באשר לאופי הפרויקט, המפגשים והתושבים	20.6.12
מנהל מח' מתנדבים – יהודה ויסקין, עו"סית ומנהלת קהילות – צופית הירש, מנהלת מרכז גישור עכו – לייקי סבן, ד"ר איתי בארי; מנצור סעד	מפגש ודיון עם צוות עו"סים קהילתיים בעיריית עכו כהכנה למפגש עם המנכ"ל	26.8.12
מנכ"ל העירייה- אוהד שגב, מנהל מח' מתנדבים – יהודה ויסקין, עו"סית ומנהלת קהילות – צופית הירש, בני פילק, עו"סית במגזר הערבי - ראידה אבו ראייה, ד"ר איתי בארי; מנצור סעד	דיון, פיתוח ואישור תכנית עבודה לפרויקט	26.8.12
מנהל מח' מתנדבים – יהודה ויסקין, עו"סית ומנהלת קהילות – צופית הירש, מנהלת מרכז גישור עכו – לייקי סבן, ד"ר איתי בארי; מנצור סעד	דיון בפיתוח ומיקוד תכנית עבודה לפרויקט - פיתוח ומיקוד תכנית העבודה וניסוח היקול קורא להשתתפות במפגשי שיתוף הציבור בעיריית עכו	26.8.12
מנהל מח' מתנדבים – יהודה ויסקין, וילט- מנהלת מרכז קהילתי בעכו, לימור שגב- מנהלת מרכז קהילת בעכו, עו"סית ומנהלת קהילות – צופית הירש, מנהלת מרכז גישור עכו – לייקי סבן, ד"ר איתי בארי; מנצור סעד, אדי – מנהל מחלקת תכנון ובקרה ת"א, דנה כרמל- מנהלת פרויקט שיתוף תושבים – עיריית ת"א	מפגש למידה משותף לצוות העו"סים הקהילתיים וליחידה לשיתוף הציבור בעיריית ת"א – אתגרים, מתחים, ולמידה מניסיונם של אחרים	18.10.12
פרופ' יצחק ויסמן, אמאל עבאס – מרכז יהודי ערבי אוני חיפה, ד"ר איתי בארי; מנצור סעד	מפגש עדכון והנחיה מפגש עדכון והנחיה הפרויקט ואופיו	1.11.12
מנהל מח' מתנדבים – יהודה ויסקין, לימור שגב- מנהלת מרכז קהילת בעכו, עו"סית ומנהלת קהילות – צופית הירש, מנהלת מרכז גישור עכו – לייקי סבן, ד"ר איתי בארי; מנצור סעד	פיתוח והקמת קבוצת ההתערבות למחקר סיכום מבנה הפגישות ותכנון. דיון בשאלת המפגש המאחד בין קבוצת המנהלים וקבוצת המתנדבים	עד 15.1.13
מנהל מח' מתנדבים – יהודה ויסקין, בני פילק, עו"סית ומנהלת קהילות – צופית הירש, מנהלת מרכז גישור עכו – לייקי סבן, ד"ר איתי בארי; מנצור סעד	מפגש הכנה לראיונות המועמדים לצוות התושבים	31.12.12
מנהל מח' מתנדבים – יהודה ויסקין, לימור שגב- מנהלת מרכז קהילת בעכו, בני פילק, עו"סית ומנהלת קהילות – צופית הירש, מנהלת מרכז גישור עכו – לייקי סבן, ד"ר איתי בארי; מנצור סעד	ראיונות המתנדבים שנענו לקול קורא	31.12.12
לימור שגב וסיגלית- מנהלת מרכז קהילת בעכו, בני פילק, עו"סית ומנהלת קהילות – צופית הירש, מנהלת מרכז גישור עכו – לייקי סבן, ד"ר איתי בארי; מנצור סעד	מפגש הכנה לקראת מפגשי השיתוף עם התושבים	6.1.2013
מנהל מח' מתנדבים – יהודה ויסקין, בני פילק, עו"סית ומנהלת קהילות – צופית הירש, מנהלת מרכז גישור עכו – לייקי סבן, ד"ר איתי בארי; מנצור סעד	מפגש הכנה להצגת תכנית ההתערבות והפרויקט בפני המנכ"ל	3.2.2013

מפגש הכנה למפגש השיתוף הכולל תושבים ומנהלים בכירים מעריית עכו	3.2.2013	מנכ"ל העירייה – אוהד שגב, מנהל מח' מתנדבים – יהודה ויסקין, לימור שגב- מנהלת מרכז קהילת בעכו, בני פילק, עו"סית ומנהלת קהילות – צופית הירש, מנהלת מרכז גישור עכו – לייקי סבן, ד"ר איתי בארי; מנצור סעד
מפגש ראשון עם מנהלי מחלקות בכירים בעיריית עכו	14.3.2013	מנכ"ל העירייה- אוהד שגב, מנהלי מחלקות בכירים עיריית עכו, בני פילק, עו"סית ומנהלת קהילות – צופית הירש, מנהלת מרכז גישור עכו – לייקי סבן, מנצור סעד
מפגש שיתוף ציבור ראשון עם התושבים	3.4.13	16 תושבים, בני פילק, עו"סית ומנהלת קהילות – צופית הירש, מנהלת מרכז גישור עכו – לייקי סבן, מנצור סעד
מפגש שיתוף ציבור שני עם התושבים	23.4.13	9 תושבים, יהודה ויסקין, בני פילק, עו"סית ומנהלת קהילות – צופית הירש, מנהלת מרכז גישור עכו – לייקי סבן, פרופ' ויסמן, מנצור סעד
מפגש שני עם מנהלי מחלקות בכירים בעיריית עכו	20.6.13	מנכ"ל העירייה- אוהד שגב, מנהלי מחלקות בכירים עיריית עכו, יהודה ויסקין, בני פילק, עו"סית ומנהלת קהילות – צופית הירש, מנהלת מרכז גישור עכו – לייקי סבן, ראידה אבו ראייה, פרופ' יצחק ויסמן, ד"ר איתי בארי, מנצור סעד
מפגש שיתוף ציבור שלישי עם התושבים	1.7.13	10 תושבים, עו"סית ראידה אבו ראייה, מנהלת מרכז גישור עכו – לייקי סבן, מנצור סעד
מפגש שיתוף ציבור רביעי עם התושבים ומפגש ראשון המשותף לתושבים ולמנהלים	30.9.13	7 תושבים, מנכ"ל העירייה + 3 מנהלי מחלקות בכירים בעיריית עכו, הדר כנרת – יועצת המשפטית של עיריית עכו, עדי דקל – מנהלת מח' רווחה, דיאנה כהן, מנהלת מרכז גישור עכו – לייקי סבן, ראידה אבו ראייה, מנצור סעד
מפגש שיתוף ציבור חמישי עם התושבים	11.11.13	3 תושבים, דיאנה כהן, מנהלת מרכז גישור עכו – לייקי סבן, ראידה אבו ראייה, מנצור סעד
מפגש שיתוף ציבור שישי עם התושבים	28.1.14	3 תושבים, דיאנה כהן, עזר פשר – יועץ העירייה לענייני מחזור, מנהלת מרכז גישור עכו – לייקי סבן, ראידה אבו ראייה, מנצור סעד

פריסת מידת המעורבות בתהליך קבלת ההחלטות בעירייה בקרב התושבים

שאלון שחולק לתושבים בדק את תפישתם למידת מעורבותם בתהליכי קבלת ההחלטות בעירייה. אופן כללי ניתן להגיד כי מרבית התושבים חשים שאינם מעורבים בתהליך קבלת ההחלטות עירייה. לוח 2 מראה כי יותר משלושת רבעי הנחקרים (78%) אינם מסכימים לאמירה שהתושבים עורבים בקביעת מטרות ועדי העירייה, לעומת 10% שמסכימים עם אמירה זו. כמו כן אותו לוח ראה כי כמעט כל התושבים מסכימים עם האמירה שהם קובעים מי יהיו הנציגים במועצת העיר. 94^c הסכימו עם אותה אמירה.

לוח 3: התפלגות הנחקרים לפי תפישת מידת המעורבות בתהליכי קבלת החלטות בעירייה

מסכים	די מסכים	ניטרלי	די לא מסכים	כלל לא מסכים	N	מעורבות תושבים בתהליכי קבלת החלטות בעירייה	
%	%	%	%	%			
0	4	6	12	45	33	173	בעיר שלנו, תושבים מעורבים בקביעת מטרות ויעדים של העירייה
0	2	1	9	65	23	169	בעיר שלנו, תושבים מעורבים בפיתוח אסטרטגיות להשגת המטרות של העירייה
0	5	8	6	52	29	173	בעיר שלנו, תושבים מעורבים בפיתוח המדיניות של העירייה
0	0	3	2	53	42	170	בעיר שלנו, תושבים מעורבים במשא ומתן על תקציב העירייה
0	5	14	31	36	14	169	בעיר שלנו, תושבים מעורבים בתהליכי אספקת השירותים של העירייה
0	13	22	21	28	16	173	בעיר שלנו, תושבים מעורבים בבקרה והערכת איכות השירותים של העירייה
0	17	15	19	31	18	171	בעיר שלנו, תושבים מעורבים בהערכת המדיניות של העירייה
0	73	21	1	3	2	172	בעיר שלנו, תושבים קובעים מי יהיו הנציגים במועצת העירייה
0	30	31	5	18	16	173	לציבור יכולת פיקוח רבה על מעשיהם של בעלי תפקיד בעירייה
0	18	29	16	33	4	173	אדם ממוצע יכול להשפיע על החלטות בדרך המקובלת של פנייה לאנשי ציבור מקומיים
0	10	11	19	39	21	170	לתושב הממוצע יש השפעה ניכרת על המתרחש בעירייה
0	15	13	8	41	23	169	לתושב הממוצע יש השפעה ניכרת על ניהול העירייה
0	18	28	12	32	10	172	נבחרי הציבור בעירייה מתחשבים לרוב בדעת הקהל

תפישת מערכת היחסים בין העירייה לתושבים

נתוני המחקר כפי שהם משתקפים בלוח 3 מצביעים על כך שהתושבים בעכו חשים כי העירייה פתוחה לביקורת. 60% מהנחקרים הסכימו עם אמירה זו. כמו כן כמחציתם (45%) ציינו שהעירייה מוכנה להיחשף לציבור ולתקשורת. וגם כמחציתם (51%) מאמינים שהעירייה מפתחת דרכים סבירות ליידע את הציבור על מעשיה ופעולותיה. אולם מרבית הנחקרים (55%) אינם מאמינים כי העירייה מאפשרת השתתפות פעילה בקבלת החלטות הנוגעות לחייהם. רק 23% הסכימו עם האמירה "אני מאמין כי העירייה כיום מאפשרת השתתפות פעילה בקבלת החלטות הנוגעות לחיי". כמו כן רק רבע מהנשאלים (25%) הסכימו עם האמירה "נראה לי כי העירייה מוכנה בכנות לשתף תושבים בתהליכי קבלת החלטות".

לוח 4: התפלגות הנחקרים לפי תפישת מערכת היחסים בין העירייה לתושבים

מערכת היחסים בין העירייה לתושבים	כלל לא מסכים	די לא מסכים	ניטרלי	די מסכים	מסכים מאוד	לא רלוונטי	
	%	%	%	%	%	%	N
העירייה שלי פתוחה לביקורת ולהצעות הציבור	7	11	22	39	21	0	171
כיום, יותר מבעבר, העירייה שלי מוכנה להיחשף לציבור ולתקשורת	4	13	18	42	23	0	173
אני מאמין כי העירייה מפתחת דרכים סבירות ליידע את הציבור על מעשיה ופעולותיה	11	15	23	34	17	0	173
נראה לי כי פניות אזרחים לרשות המקומית נענות באופן הולם, מסודר, ותוך זמן סביר	13	14	28	22	23	0	198
נראה לי כי העירייה שלי מאפשרת לתושבים מידה רבה של השפעה על קבלת ההחלטות	13	32	31	16	8	0	172
כיום יותר מבעבר, העירייה מאפשרת לתושבים להביע את דעתם	4	29	28	26	13	0	171
אני מאמין כי העירייה כיום מאפשרת השתתפות פעילה בקבלת החלטות הנוגעות לחיי	19	40	18	16	7	0	170
העירייה שלי רואה בזכות הציבור לדעת כזכות אזרחית מוגנת	19	31	9	35	6	0	173
נראה לי כי העירייה מוכנה בכנות לשתף תושבים בתהליכי קבלת החלטות	36	32	7	17	8	0	173
העירייה שלי מוכנה לקבל את התייחסות הציבור לנושאים שעל סדר היום המקומי	15	20	14	32	19	0	173
נראה לי כי העירייה שלי מנסה ברצינות למלא אחר הבטחותיה	6	11	18	39	26	0	172
כיום יותר מבעבר, העירייה יוזמת ומעלה סוגיות לדיון ציבורי	12	18	16	29	25	0	173
נראה לי כי העירייה שלי אינה מתעלמת מדעתו של הציבור	5	11	21	32	31	0	172
העירייה מתייעצת כיום יותר	8	14	14	34	30	0	173

							מבעבר עם הציבור בנושאים הקשורים לשירותים עירוניים
0	7	22	19	29	23	173	העירייה שלי מגלה פתיחות לשתף את הציבור בקביעת המדיניות המקומית

תפישת הייצוג והשוויוניות בקרב התושבים

תוצאות המחקר כפי שהן מוצגות בלוח 4 שלעיל מצביעות על כך שהתושבים תופשים את מדיניות הן בחלוקת המשאבים כלא שוויונית כלפי היהודים והערבים בעיר. כך לדוגמה כמעט שלוש רבעי הנו (73%) אינם מסכימים עם האמירה "העירייה מעדיפה שכונות שמרבית תושביהן ערבים". מנגן למחציתם (54%) מסכימים עם האמירה "העירייה מעדיפה שכונות שמרבית תושביהן יהודים". כמחצית הנחקרים (48%) מסכימים עם האמירה "חלוקת המשאבים העירוניים נוטה לטובת היהודי

לוח 5: התפלגות הנחקרים לפי תפישת הייצוגיות והשוויוניות

ייצוגיות ושוויוניות		כלל לא מסכים	די לא מסכים	ניטרלי	די מסכים	מסכים מאוד	לא רלוונט
	N	%	%	%	%	%	%
העירייה מעדיפה שכונות שמרבית תושביהם ערבים	173	41	32	11	14	2	0
העירייה מעדיפה שכונות שמרבית תושביהם יהודים	173	8	19	19	41	13	0
העירייה משקיעה בשכונות העיר בהתאם לצרכים וללא קשר ללאום התושבים	173	23	19	22	27	9	0
חלוקת המשאבים העירוניים נוטה לטובת הערבים	172	18	42	28	9	3	0
חלוקת המשאבים העירוניים נוטה לטובת היהודים	171	11	22	19	35	13	0
אנשים כמוני לא מיוצגים כראוי בעירייה	173	15	42	14	13	16	0
יש אוכלוסיות שהאינטרסים שלהן לא מקבלות ייצוג הולם בעירייה	173	38	26	13	19	4	0
אם העירייה הייתה מעניקה שוויון הזדמנויות לכול התושבים חיי היו טובים יותר	173	14	13	32	28	23	0
ישנם תושבים שאינם זוכים לתמיכה ולתגמולים להם הם ראויים מצד העירייה	170	9	14	31	30	16	0
אנשים כמוני יכולים לקבל שירותים מהעירייה רק באמצעות קשרים אישיים או דרכים עוקפות	173	28	12	27	15	18	0

תובנות מהראיונות

התובנה המרכזית משני הראיונות שנערכו עם ראש עיריית עכו ועם מנכ"ל העירייה היא ששיתוף התושבים חיוני להצלחת הרשות המקומית למלא את ייעודה המרכזי, והוא אספקת השירותים העירוניים לתושבי עכו. ראש העיר ציין מספר פרויקטים שבהם שיתף את התושבים בעשייה, כגון תחרות בניין המגורים היפה בעיר. ראש הרשות הדגיש את חיוניות שיתוף התושבים גם מבחינה פוליטית, ובעיקר להצלחתו בבחירות כבר בשלושת מערכות הבחירות האחרונות.

מנכ"ל עיריית עכו הזכיר בראיון כי מדיניותו של ראש הרשות הינה לשתף את התושבים בעשייה בעיר, וחיידד שגם הוא כמנכ"ל מאמין בדרך פעולה זו. המנכ"ל הביע את תקוותו שפרויקט שיתוף התושבים יקבל תאוצה בקרוב. לטענתו הדעיכה שהייתה בחודשים האחרונים קשורה למערכת הבחירות שהתנהלה בעכו. צופית, עו"ס קהילתית, ידעה לחבר היטב את התושבים למלאכה.

מנגד, אחת מעובדות העירייה ואחד התושבים שהשתתפו בפרויקט והיו בקבוצת השיתוף ציינו אף הם את חשיבות השיתוף בין העירייה והתושבים, אך הביעו את אכזבתם מהתוצרים. עובדת העירייה ציינה כי לעירייה אין אינטרס לשתף את התושבים בהליך קבלת ההחלטות בעירייה. לדעתה, ראש העיר רוצה שיתוף למראית עין. לטענתה, הוא לא כל כך מעוניין ואינו רוצה באמת לשתף את התושבים בקבלת ההחלטות בעיר. מנגד התושב טוען כי הרגיש שהעירייה אכן מעוניינת לשתף את התושבים בקבלת ההחלטות. הוא הביע את התלהבותו מדברי מנכ"ל העירייה בפגישת ההכנה המשותפת. אותו תושב ציין, כי לדעתו חלק מהתושבים שהיו שותפים בתחילת הפרויקט נשרו ועזבו בגלל שלא הרגישו התקדמות של ממש. לטענתו במפגשים האחרונים "נטחנו מים". בעיניו המפגשים לא נוהלו כראוי. (שני המשיבים ביקשו להישאר בעילום שם)

תובנות מהראיונות

התובנה המרכזית משני הראיונות שנערכו עם ראש עיריית עכו ועם מנכ"ל העירייה היא ששיתוף התושבים חיוני להצלחת הרשות המקומית למלא את ייעודה המרכזי, והוא אספקת השירותים העירוניים לתושבי עכו. ראש העיר ציין מספר פרויקטים שבהם שיתף את התושבים בעשייה, כגון תחרות בניין המגורים היפה בעיר. ראש הרשות הדגיש את חיוניות שיתוף התושבים גם מבחינה פוליטית, ובעיקר להצלחתו בבחירות כבר בשלושת מערכות הבחירות האחרונות.

מנכ"ל עיריית עכו הזכיר בראיון כי מדיניותו של ראש הרשות הינה לשתף את התושבים בעשייה בעיר, וחיידד שגם הוא כמנכ"ל מאמין בדרך פעולה זו. המנכ"ל הביע את תקוותו שפרויקט שיתוף התושבים יקבל תאוצה בקרוב. לטענתו הדעיכה שהייתה בחודשים האחרונים קשורה למערכת הבחירות שהתנהלה בעכו. צופית, עו"ס קהילתית, ידעה לחבר היטב את התושבים למלאכה.

מנגד, אחת מעובדות העירייה ואחד התושבים שהשתתפו בפרויקט והיו בקבוצת השיתוף ציינו אף הם את חשיבות השיתוף בין העירייה והתושבים, אך הביעו את אכזבתם מהתוצרים. עובדת העירייה ציינה כי לעירייה אין אינטרס לשתף את התושבים בהליך קבלת ההחלטות בעירייה. לדעתה, ראש העיר רוצה שיתוף למראית עין. לטענתה, הוא לא כל כך מעוניין ואינו רוצה באמת לשתף את

התושבים בקבלת ההחלטות בעיר. מנגד התושב טוען כי הרגיש שהעירייה אכן מעוניינת לשתף את התושבים בקבלת ההחלטות. הוא הביע את התלהבותו מדברי מנכ"ל העירייה בפגישת ההכנה המשותפת. אותו תושב ציין, כי לדעתו חלק מהתושבים שהיו שותפים בתחילת הפרויקט נשרו ועזבו בגלל שלא הרגישו התקדמות של ממש. לטענתו במפגשים האחרונים "נטחנו מים". בעיניו המפגשים לא נוהלו כראוי. (שני המשיבים ביקשו להישאר בעילום שם)

תכנים ותובנות מהמפגשים

במהלך תקופת המחקר התקיימו שמונה מפגשים בנוגע לפרויקט. המפגש הראשון התקיים ב- 14.3.2013 והאחרון ב- 28.1.2014. בשניים מתוך המפגשים הללו השתתפו רק ראשי המנהל. מטרתם העיקרית הייתה הכנת ראשי המנהל והתושבים טרם המפגשים המשותפים יחד עם התושבים. המפגש הראשון התקיים בתאריך 14.3.2013. במפגש זה נכחו כל ראשי המנהל ומטרתו העיקרית הייתה להסביר לראשי המנהל את מהות הפרויקט. במהלך המפגש הועברה סקירה אקדמית על ידי החוקרים על מהות השיתוף, דגמי השיתוף ועל המשילות המקומית. מנכ"ל העירייה הציג לראשי המנהל את מהות הפרויקט, את חשיבת שיתוף התושבים בקבלת ההחלטות בעירייה ואת האני מאמין שלו. במפגש השני של ראשי המנהל שהתקיים בתאריך 20.6.2013 נכחו רוב ראשי המנהל, והמפגש היה מפגש המשך למפגש הראשון שעסק בהכנת ראשי המנהל לקראת המפגשים המשותפים עם התושבים. זה היה גם המפגש האחרון בו השתתפה גב' צופית הירש.

המפגשים האחרים שהתקיימו היו מפגשים של התושבים עם הצוות המוביל את הפרויקט. למעשה התקיימו 6 מפגשים כאלה, כאשר 4 המפגשים הראשונים היו של התושבים בלבד ובשני המפגשים האחרונים השתתפו נציגים של ראשי המנהל מעיריית עכו. המפגש הראשון של התושבים התקיים בתאריך 3.4.2013 ומטרתו הייתה היכרות בין התושבים וגיבוש קבוצה עם מטרה אחידה. במפגש זה הועברה סקירה אקדמית על ידי החוקרים בנושא השיתוף ודגמי שיתוף התושבים בקבלת ההחלטות. במפגש השני של התושבים שנערך ב-23.4.2013 השתתפו 9 תושבים בלבד. המפגש היה מפגש המשך לקודמו והתמקד בגיבוש הקבוצה. במפגש השלישי שנערך ב-1.7.2014 השתתפו רק 10 תושבים, וגם הוא עסק בהכנת הקבוצה לקראת המפגשים עם ראשי המנהל וגם בגיבוש הקבוצה.

המפגש הרביעי של קבוצת התושבים התקיים בתאריך 30.9.2013. במפגש זה נכחו 7 תושבים ו- 3 מראשי המנהל, והם: מנכ"ל העירייה, ראש מנהל רווחה והיועצת המשפטית של העירייה. מטרת מפגש זה הייתה מתן הסבר של מנכ"ל העירייה לתושבים על התנהלות העבודה השוטפת בעירייה הכוללת ממשקים עם משרדי הממשלה השונים, מבנה העירייה והמנהלים בתוכה, אופן הטיפול בפניות הציבור ועוד. בנוסף היועצת המשפטית הציגה את הסוגיות המשפטיות הקשורות לשיתוף הציבור והאחריות המשפטית המוטלת על העירייה במילוי משימותיה.

המפגש החמישי של התושבים התקיים בתאריך 11.11.2013. במפגש זה נכחו אך ורק 3 תושבים. מפגש זה הוקדש לשלושה דברים: הראשון – איך להתקדם בפרויקט השיתוף מנקודה זו. השני – איך לגבש ולעצב את קבוצת התושבים. והשלישי – לדון על פרויקט המחזור בעכו. במפגש זה כבר הורגש התסכול. המפגש השישי של התושבים, שהוא למעשה המפגש השני בו השתתפו נציגים של התושבים עם נציגי העירייה התקיים בתאריך 28.1.2014, ובו נכחו 3 תושבים ונציג אחד מהעירייה, מר עזר

פישר שהוא יועץ העירייה לענייני מחזור. באותו מפגש הציג מר פישר את סטטוס המחזור בעיריית עכו. הוא דיבר על פרויקט המחזור שיזם המשרד להגנת הסביבה, על המענקים שיינתנו לרשויות שייכנסו לפרויקט המחזור ועל הסנקציות שיוטלו על הרשויות שלא ייכנסו לפרויקט זה. כמו כן הוא סקר חלק מהמגעים שבין העירייה למשרדי ממשלה.

למעשה היו רק שני מפגשים שבהם השתתפו תושבים וגם ראשי מנהל או נציגיהם. הראשון מבין שני המפגשים המשותפים היה למטרת גיבוש הקבוצה המשותפת והשני עסק בנושא קונקרטי אחד – סוגיית הפרדת האשפה והמחזור. אולם במפגשים אלו לא השתתפו כל ראשי המנהל.

סיכום, המלצות ומסקנות

נושא שיתוף התושבים בקבלת החלטות קיים ברמות שונות בחלק מהרשויות המקומית בעולם. לפי המודל של ארנסטין (Arnstein) רמות השיתוף תהיינה שונות ממקום אחד למשנהו. במחקר הנוכחי שנערך בעיר עכו זוהתה נכונות בקרב מקבלי החלטות ופקידים בכירים בעיריית עכו לשתף את התושבים בקבלת החלטות בעיר. במקביל זהו התלהבות, נכונות ורצון עז מצד חלק מהתושבים שנענו לקריאת העירייה לבוא ולהתנדב בקבוצת השיתוף וליטול חלק בהשפעה על עתיד העיר. עובדי העירייה, ובעיקר העובדים בתחום הקהילה השקיעו מאמצים כבירים להצלחת הפרויקט. הדיונים לוו על ידי אנשי מקצוע ואנשי אקדמיה. נערכו סיורים ופגישות בעיריית תל אביב ובעיקר עם אנשים שהובילו שם את פרויקט שיתוף התושבים, בכדי ללמוד ולהפיק לקחים. גם תהליך מיון ובחירת התושבים היה קפדני ומעניין. לא מעט תושבים הגישו את מועמדותם והביעו נכונות להשתתף בפרויקט.

התושבים שנבחרו בקפידה לא חששו להביע את התלהבותם מהרעיון. חלקם רצו להשפיע על עתיד ילדיהם, ובעיקר לטווח הרחוק. אחרים הסתפקו בהשפעה היומיומית. הקבוצה של התושבים הייתה הטרוגנית ומשקפת במידה גבוהה את כלל התושבים של העיר. בקבוצה היו צעירים ומבוגרים. נשואים ורווקים. סטודנטים ועובדים. פועלים, אנשי עסקים, גברים ונשים. היו יהודים וערבים. כולם נרתמו למשימה החשובה בעיניהם.

אולם המפגשים התארכו. במקום מפגש הכנה בודד לכל קבוצה נעשו שני מפגשי הכנה לקבוצת ראשי המנהל ושלושה מפגשי הכנה לקבוצת התושבים. גם שלושת המפגשים הנוספים שבהם השתתפו התושבים לא דנו ממש ביעדים ובמטרות אשר נקבעו בתחילת התהליך. בנוסף זמן רב עבר בין מפגש אחד למפגש שאחריו. כמו כן ניתוח נתוני ההשתתפות במפגשים מלמד על מגמת ירידה במספר המשתתפים הן בקרב ראשי המנהל ובעיקר בקרב התושבים. כך לדוגמה, למפגש הראשון של ראשי המנהל שהתקיים ב- 14.3.2013 הגיעו כל ראשי המנהל, ואילו למפגש השני שנערך ב- 20.6.2013 הגיעו מעט יותר ממחציתם. מנגד למפגש התושבים הראשון שנערך ב- 3.4.2013 הגיעו 16 תושבים. למפגש השני שנערך ב- 23.4.2013 הגיעו 9 תושבים. למפגש השלישי שנערך ב- 1.7.2013 הגיעו 10 תושבים. למפגש הרביעי שנערך ב- 30.9.2014 הגיעו 7 תושבים. ורק 3 תושבים הגיעו לכל אחד משני המפגשים החמישי והשישי שנערכו ב- 11.11.2013 ו- 28.1.2014.

כמו כן אף אחד מהתושבים שנבחרו לפרויקט לא הגיע לכל המפגשים. ניתן לייחס זאת לתסכול שהעלה אחד התושבים במהלך הריאיון שערכנו אתו במהלך ספטמבר 2014. הוא סיפר כי בתחילת הדרך התלהב מאד עת שראה את הפרסום בכלי התקשורת על כך שעיריית עכו מחפשת מתנדבים בעלי חזון שיצטרפו לקבוצת ראשי המנהל על מנת להשפיע ולקבל החלטות ביחד¹. אולם אותו תושב ראה שאין התקדמות משמעותית בפרויקט לאורך זמן. מהריאיון אתו ניתן להבין, כי הוא פחות מאשים את העירייה ואת ראשי המנהל באי רציפות הפרויקט אלא את מידת שיתוף הפעולה בין ראשי המנהל והתושבים. נוסף על כך תושבים אחדים שלא נרשמו קודם הצטרפו לקבוצת התושבים. כשהצטרפו הם עודכנו על הפרויקט במהלך מפגשי ההכנה. פעולה זו גרמה למספר דברים. אחד, בזבוז זמן יקר. שנית, שעמום הנוכחים הוותיקים.

¹ ראה נספח I. פרסום עיריית עכו להגשת מועמדות תושבים להשתתף בתוכנית שיתוף תושבים בקבלת החלטות.

גם במפגשים של ראשי המנהל הייתה האטה. למפגש השני הגיעו פחות ראשי מנהל מאשר למפגש הראשון. כמו כן הורגשה זליגה החוצה של חלק מהם. הערכתנו היא שלא כל ראשי המנהל התלהבו ולא כולם הביעו עניין בהשתתפות בפרויקט. חלקם המשיכו להתעסק עם מכשירי הטלפונים הסלולריים תוך כדי המפגשים. חלקם לא הביעו שום דעה על הפרויקט. הערכתנו היא שחלקם הגיעו למפגשים, כי הם היו חייבים להגיע בהוראת מנכ"ל העירייה. זאת בניגוד לתושבים שהגיעו מרצונם. היו שני דברים נוספים שלטעמנו השפיעו על ההאטה בפרויקט, והם: יציאתה לחופשת לידה של הגב' צופית הירש ומערכת הבחירות לרשות המקומית שהתקיימה בנובמבר 2013. צופית הייתה האדם שהניע את הפרויקט בתוך העירייה. היא מילאה משימות רבות והשקיעה זמן ומאמצים להצלחת הפרויקט. תמיד הגיעה לפגישות עם רעיונות ודרכי פעולה. עם יוזמות קונקרטיות. היא תיאמה את הפגישות עם גורמי העירייה השונים. צופית ארגנה ותיאמה את מפגש הלמידה על שיתוף התושבים בתל אביב עם נציגי עיריית תל אביב שהתקיים ב 18.10.2012. יציאתה לחופשת לידה השאירה חלל.

גם הבחירות שהתקיימו ברשויות המקומיות בעכו במהלך נובמבר 2013 עיכבו מעט את התמשכות הפרויקט. אך לטעמנו מערכת הבחירות והבחירות עצמן הן לא הגורם המשמעותי בהאטה ובעיכוב זה.

המלצות

אנו ממליצים לעיריית עכו להמשיך בפרויקט שיתוף התושבים בקבלת ההחלטות בעירייה. אנו ממליצים לצוות המוביל לחדש את הקשר עם התושבים ועם ראשי המנהל ובעיקר עם מנכ"ל העירייה. המלצתנו היא לתאם את לוחות הזמנים עם מנכ"ל העירייה בתדירות שנקבעה בתחילת הפרויקט – מפגש בכל שלושה שבועות, ולאחר מכן להפיץ אל לוח הזמנים שנקבע לתושבים. לטעמנו עדיף לערוך שיחות טלפון מקדימות עם התושבים החברים בקבוצת השיתוף בכדי להדגיש את הרצינות והרציפות. כמו כן אנו ממליצים שהפעילות תתחיל מיד אחרי החגים הבאים עלינו לטובה, ללא מפגשי הכנה נוספים אלא "לקפוץ למים" בכדי שלא לקטוע את רצף המפגשים.

בנוסף אנו ממליצים למרכז היהודי ערבי באוניברסיטת חיפה והן לעיריית עכו לבדוק את תפישות הציבור בעכו לאחר קיום המפגשים המשותפים שהמלצנו עליהם לעיל. זאת באמצעות הפצת אותו שאלון שחולק לתושבים ובאמצעותו נמדדו: **תפישת מידת המעורבות בתהליך קבלת ההחלטות בעירייה בקרב התושבים, תפישת מערכת היחסים בין העירייה לתושבים ותפישת הייצוג והשוויוניות בקרב התושבים.**

רשימת המקורות

עברית

וקסמן, א' ובלאנדר, ד' (2002). דגמים של שיתוף אזרחים. ירושלים: המכון הישראלי לדמוקרטיה.

אנגלית

Arnstein, R. Sherry. (1969). A Ladder of Citizen Participation. *Journal of The American Institute of Planners*. 35, 216-224.

Michels, A. & DeGraaf, L. (2010). Examining Citizen Participation: Local Participatory Policy Making and Democracy. *Local Government Studies*, 36 (4), 477-491.

Roberts, N. (2004). Public Deliberation in an Age of Direct Citizen Participation. *American Review of Public Administration*. 34 (4), 292-308.

Verba, S., N. H. & Kim, J. O. (1978). *Political Participation and Political Equality: A Seven-Nation Comparison*. Cambridge: Cambridge University Press.

נספחים

נספח 1 שאלון המחקר

תושב/ת יקר/ה

שאלון זה הוא חלק ממחקר הנערך בבית הספר למדעי המדינה של אוניברסיטת חיפה בתחום השלטון המקומי. **השאלון מתמקד בעמדות שלך כתושב.** השאלונים **אנונימיים לחלוטין** ואין כל דרך לזהות את המשתתפים במחקר. אנו מבקשים ממך להשיב על כל השאלות (כ-10 דקות), מבלי לדלג על אף אחת גם אם הדבר קשה לפעמים. **אין תשובות נכונות יותר או פחות ורוב השאלות נוגעות לדעותיך האישיות.** השאלות מנוסחות בלשון זכר אך ורק מטעמי נוחות ומכוונות לנשים וגברים כאחד. אנו מודים לך מאד על שיתוף הפעולה.

ד"ר **איתי בארי** – itaibeeri@poli.haifa.ac.il , **מנצור סעד** – masurs@bezeqint.net

ביה"ס למדעי המדינה - אוניברסיטת חיפה

המשפטים הבאים מתייחסים למידת המעורבות של התושבים בתהליכי קבלת ההחלטות בעירייה.

אנא ציין/י ני באיזו מידה הנך מסכים או לא מסכים לאמור בכל אחד מהם, בסולם מ-1 (כלל לא מסכים) ועד 5 (מסכים מאוד).

לא רלוונטי	מסכים מאוד	די מסכים	ניטרלי	די לא מסכים	כלל לא מסכים	מעורבות תושבים בתהליכי קבלת ההחלטות בעירייה
X	5	4	3	2	1	בעיר שלנו, תושבים מעורבים בקביעת מטרות ויעדים של העירייה
X	5	4	3	2	1	בעיר שלנו, תושבים מעורבים בפיתוח אסטרטגיות להשגת המטרות של העירייה
X	5	4	3	2	1	בעיר שלנו, תושבים מעורבים בפיתוח המדיניות של העירייה
X	5	4	3	2	1	בעיר שלנו, תושבים מעורבים במשא ומתן על תקציב העירייה
X	5	4	3	2	1	בעיר שלנו, תושבים מעורבים בתהליכי אספקת השירותים של העירייה
X	5	4	3	2	1	בעיר שלנו, תושבים מעורבים בבקרה והערכת איכות השירותים של העירייה
X	5	4	3	2	1	בעיר שלנו, תושבים מעורבים בהערכת המדיניות של העירייה
X	5	4	3	2	1	בעיר שלנו, תושבים קובעים מי יהיו הנציגים במועצת העירייה
X	5	4	3	2	1	לציבור יכולת פיקוח רבה על מעשיהם של בעלי תפקיד בעירייה
X	5	4	3	2	1	אדם ממוצע יכול להשפיע על החלטות בדרך המקובלת של פנייה לאנשי ציבור מקומיים
X	5	4	3	2	1	לתושב הממוצע יש השפעה ניכרת על המתרחש בעירייה
X	5	4	3	2	1	לתושב הממוצע יש השפעה ניכרת על ניהול העירייה
X	5	4	3	2	1	נבחרי הציבור בעירייה מתחשבים לרוב בדעת הקהל

לא רלוונטי	מסכים מאוד	די מסכים	ניטרלי	די לא מסכים	כלל לא מסכים	מערכת היחסים בין העירייה לתושבים
X	5	4	3	2	1	העירייה שלי פתוחה לביקורת ולהצעות הציבור
X	5	4	3	2	1	כיום, יותר מבעבר, העירייה שלי מוכנה להיחשף לציבור ולתקשורת
X	5	4	3	2	1	אני מאמין כי העירייה מפתחת דרכים סבירות לייצע את הציבור על מעשיה ופעולותיה
X	5	4	3	2	1	נראה לי כי פניות אזרחים לרשות המקומית נענות באופן הולם, מסודר, ותוך זמן סביר
X	5	4	3	2	1	נראה לי כי העירייה שלי מאפשרת לתושבים מידה רבה של השפעה על קבלת ההחלטות
X	5	4	3	2	1	כיום יותר מבעבר, העירייה מאפשרת לתושבים להביע את דעתם
X	5	4	3	2	1	אני מאמין כי העירייה כיום מאפשרת השתתפות פעילה בקבלת החלטות הנוגעות לחיי העירייה שלי רואה בזכות הציבור לדעת כזכות אזרחית מוגנת
X	5	4	3	2	1	נראה לי כי העירייה מוכנה בכנות לשתף תושבים בתהליכי קבלת החלטות
X	5	4	3	2	1	העירייה שלי מוכנה לקבל את התייחסות הציבור לנושאים שעל סדר היום המקומי

X	5	4	3	2	1	נראה לי כי העירייה שלי מנסה ברצינות למלא אחר הבטחותיה
X	5	4	3	2	1	כיום יותר מבעבר, העירייה יוזמת ומעלה סוגיות לדיון ציבורי
X	5	4	3	2	1	נראה לי כי העירייה שלי אינה מתעלמת מדעתו של הציבור
X	5	4	3	2	1	העירייה מתייעצת כיום יותר מבעבר עם הציבור בנושאים הקשורים לשירותים עירוניים
X	5	4	3	2	1	העירייה שלי מגלה פתיחות לשתף את הציבור בקביעת המדיניות המקומית

המשפטים הבאים מתייחסים למערכת היחסים בין העירייה לתושבים. ציין באיזו מידה הנך מסכים או לא מסכים לאמור בכל אחד מהם, בסולם מ-1 (כלל לא מסכים) ועד 5 (מסכים מאוד).

המשפטים הבאים מתייחסים לייצוגיות ושוויוניות. ציין באיזו מידה הנך מסכים או לא מסכים לאמור בכל אחד מהם, בסולם מ-1 (כלל לא מסכים) ועד 5 (מסכים מאוד).

ייצוגיות ושוויוניות	כלל לא מסכים	די לא מסכים	ניטרלי	די מסכים	מסכים מאוד	לא רלוונטי
העירייה מעדיפה שכונות שמרבית תושביהם ערבים	1	2	3	4	5	X
העירייה מעדיפה שכונות שמרבית תושביהם יהודים	1	2	3	4	5	X
העירייה משקיעה בשכונות העיר בהתאם לצרכים וללא קשר ללאום התושבים	1	2	3	4	5	X
חלוקת המשאבים העירוניים נוטה לטובת הערבים	1	2	3	4	5	X
חלוקת המשאבים העירוניים נוטה לטובת היהודים	1	2	3	4	5	X
אנשים כמוני לא מיוצגים כראוי בעירייה	1	2	3	4	5	X
יש אוכלוסיות שהאינטרסים שלהן לא מקבלות ייצוג הולם בעירייה	1	2	3	4	5	X
אם העירייה הייתה מעניקה שוויון הזדמנויות לכול התושבים חיי היו טובים יותר	1	2	3	4	5	X
ישנם תושבים שאינם זוכים לתמיכה ולתגמולים להם הם ראויים מצד העירייה	1	2	3	4	5	X
אנשים כמוני יכולים לקבל שירותים מהעירייה רק באמצעות קשרים אישיים או דרכים עוקפות	1	2	3	4	5	X

1. מין: 1. זכר 2. נקבה
2. גיל (בשנים) _____.
3. מצב משפחתי: 1. רווק 2. נשוי 3. גרוש/ פרוד 4. אלמן
4. מספר הילדים שברשותך: 0 1 2 3 4 +
5. דת: 1. יהודי 2. מוסלמי 3. נוצרי 4. אחר _____
6. מידת דתיות כלל לא דתי - 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 - דתי מאוד
7. השכלה: 1. יסודית 2. תיכונית 3. על-תיכונית 4. אקדמאית
8. ההכנסה החודשית הממוצעת בישראל עומדת על 8,900 ₪ ברוטו. האם אתה משתכר: 1. הרבה מתחת לממוצע 2. מתחת לממוצע 3. קרוב לממוצע 4. מעל לממוצע 5. הרבה מעל לממוצע.
9. האם אתה/ מועסקת/ כעובד עיריית עכו? 1. לא 2. כן.

אנו מודים לך על שיתוף הפעולה!

נספח 2 פרסום קריאה לתושבים להשתתף בפרויקט שיתוף התושבים בקבלת

ההחלטות בעיריית עכו

العربية
עברית
english
Русский

ברוכים הבאים לאתר עיריית עכו

חינוך

רוחה וקהילה

הנדסה ותכנון

גביה ותשלומים

תירות

תרבות ואומנות

עיר ירוקה

מפת העיר

GIS
אירועי קיץ 2014
התרעה עירונית
ספורט
שרות לתושב
טפסים להודעה
מידע עירוני
המוקד העירוני
חירום

מבזקים בעיר

תשע"ג

פרס התרבות הארצי הוענק לעיר עכו על השגיה בתרבות

זו השנה השביעית ברציפות שהוענקו לעיר עכו חמשה כוכבי יופי

עכו זכתה פרס שר הפנים לניהול כספי תקצי לשנים 2012-2013

לוח אירועים

ספטמבר, 2014

העמוד הרישמי

חדשות, תמונות, אירועים...

עמוד הבית לעיריית עכו דרושים מתנדבים לתוכנית שיתוף תושבים בקבלת החלטות

עיריית עכו מחפשת תושבים מתנדבים, בעלי חזון, מקפד ורצון לתרום המוכנים להתחייב לתהליך משותף עם ראשי המנהל העירוני ששיפיע על האופן שבו תתקבלנה ההחלטות בעיר. דרישות סף: תושבות עכו; בגילאי 18 ומעלה; אי/מה עובדת עיריית עכו.

תכונות נדרשות: כושר ביסוי, כושר חשיבה, ראייה מערכתית, מוטיבציה והתמדה, יכולת עבודה בצוות.

ראיונות קבלה יתקיימו בשבוע שבין - 3.1.2013-30.12.2012. מפגשי הצוות המשותף יתקיימו בעיריית עכו, אחת לשלושה שבועות, בימי שלישי בין השעות 19:30-17:00.

המעוניינים להתנדב, להשיג, לקחת חלק ולהיות שותפים וחברים בצוות המשותף, מתבקשים לשלוח קורות חיים של עד עמוד אחד, בניין פרטי התקשורת (כתובת למשלוח דואר, כתובת דוא"ל וסלפון), ניתן לשלוח קורות חיים בשלוש דרכים: בדואר, עבור מינהל הרווחה - היחידה לעבודה קהילתית - עיריית עכו.

דוא"ל: tsuf78@gmail.com; בפקס: 04-9916596.

מועד אחרון להגשת מועמדות: 30/12/2012. לפרטים נוספים: 0506990346

[הדפס](mailto:tsuf78@gmail.com)

דבר ראש העיר

- [אלפון <<](#)
- [אמנת שירות <<](#)
- [דרושים ומכרזים <<](#)
- [התכנה הכלכלית לעכו <<](#)
- [הקונסרבטוריון העירוני <<](#)
- [חוף הארגמן <<](#)
- [חוק חופש המידע <<](#)
- [חוקי עזר עירוניים <<](#)
- [יקירי העיר <<](#)
- [מועצת העיר <<](#)
- [מורשת עכו <<](#)
- [מחלקות העירייה <<](#)

נספח 3 - שאלות לראיון פתוח וראיון עומק

1. מה דעתך על נושא שיתוף תושבים בקבלת החלטות ברשות המקומית?
2. מהם לדעתך יתרונות שיתוף התושבים בקבלת ההחלטות הרשות המקומית?
3. מהם לדעתך חסרונות שיתוף התושבים בקבלת ההחלטות הרשות המקומית?
4. מהי התרשמותך מפרוייקט שיתוף התושבים בקבלת ההחלטות שנערך בעירך מאז פברואר 2012?
5. באיזו מידה לדעתך פרויקט זה תרם לקידום העיר?
6. האם לדעתך פרויקט שיתוף התושבים בקבלת ההחלטות הגביל את העיריה בצורה כלשהי?
7. באיזו מידה לדעתך הפרוייקט הצליח?
8. מה לדעתך תרם להצלחתו?
9. מה לדעתך תרם לאי הצלחת הפרוייקט?
10. מהי מידת שביעות רצונך מפרוייקט זה?

Akko as a Shared Space
Local Decision Making:
Involving Residents in Municipal Affairs

عكا حيز مشترك

اتخاذ قرارات محلية: إشراك السكان في الشؤون البلدية

© All rights reserved to

Friedrich-Ebert-Stiftung Israel and Jewish-Arab Center

No part of this publication may be reproduced or transmitted in any form or by any means, electronic or mechanical, including photocopying, recording or any information storage or retrieval system, without permission from the publishers.

ISBN 978-965-92351-2-4

The views expressed in this publication are not necessarily those of the Friedrich-Ebert-Stiftung or the organizations for which the author works.

The commercial use of media published by FES without written permission by FES is strictly forbidden.

Abstract

During the period December 2012 through September 2014 an action research was conducted on the subject of Local Decision Making – Involving Residents in Municipal Affairs in Akko. The study was conducted as part of a comprehensive study at the Jewish-Arab Center at University of Haifa entitled "Akko as a Shared Space" that was designed to promote and strengthen the relationship between Jews and Arabs in the city. The research was supported by Friedrich-Ebert-Stiftung Israel.

The research' objectives were to shed light on the research model – the impact of participation in local decision-making processes on the perceptions of residents; improve the local processes of local decision making; improve the quality of life of residents, particularly the common fabric of life for Jews and Arabs.

During the first preparatory meetings with decision makers and municipal officials, Mayor Shimon Lankri and city CEO Ohad Segev expressed the municipality's readiness to include residents of Akko in decision-making processes.

After the receiving the blessing of the Mayor a leading team set goals and planned a framework for the project. A group of co-heads from the municipal management and selected volunteer residents was established. Several preparatory meetings with the management and with the residents were held. However, besides one meeting that included all of the relevant parties – residents and municipal managers – no joint meeting that included all members of the group was held to date.

The study was designed to measure the perceptions of residents in three areas: the extent of involvement of residents in municipal decision-making processes, the relationship between the municipality and the residents, and the perception of representation and equality among the residents. The first measurement was set to take place before starting the scheduled joint meetings between residents and city officials. The second measurement was set to take place after having these meetings. Due to the fact that no joint meetings took place to date, in practice only the first measurement was conducted.

173 people from Acre, Jews and Arabs, men and women, participated in the survey and answered the questions in the research questionnaire. A significant portion of respondents indicated that they did not completely trust the sincerity of the municipality with regard to the involvement of residents in decision-making processes. While most respondents believe that the municipality is willing to hear the residents and is responsive to solve their problems, yet most of the participants feel that the municipality is not really interested to involve residents in municipal decision making. In addition, more than 50% of the respondents believe that the distribution of municipal resources by the municipality is in favor of the Jews.

LOCAL DECISION MAKING: INVOLVING RESIDENTS IN MUNICIPAL AFFAIRS

ISBN 978-965-92351-2-4

9 789659 235124